

ლიტერატურული გაზეთი

№18(154) 2 - 15 ოქტომბერი 2015

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკევით

ფასი 80 თერი

ლია სტურუა

„ია აი“

ჩემი პატარა სამშობლო!
კამეჩების მარში
საწყალ ადაპტირებულ მინაზე,
ფონში ოდიოზური ფიგურა იაკობის,
თავში იქბით, ტანში —
ნერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებით!
მერე მობოდიშება ამხელა ჰიპერბოლისთვის,
მერე ესოეტობა, ფრჩხილებში, რა თქმა უნდა.
„დედა-ენა“ — როდინდელი აუცილებლობა!
თუ ინცესტზე მინიშნებით, კრეატიული.
უფრო ყურადღების მისაქცევი რა გინდა?
თავი მოიხადე მის წინაშე!
სისხლიანი ხელები თმაზე შეინმინდე!
ნითელ ქუდში მოწყალებას ჩაგიყრიან,
კმაყოფილებისთვის ცოტას, თანაგრძნობის ნახევარს
გამთელება, კიდევ უფრო პათოსური,
იმ სამშობლოსავით, რომელიც
არნივების პერსონალულარი მთებთან!
მერამდენ მეტაფორა! რამდენი ანტაგონისტი!
მაგრამ ხმარებისგან დაღლილ სიტყვებს
ჰორმონები კი არ დაუხტიან,
ფრინველები ყავთ,
რამდენიც ჩემს ხორცს ვაჭმევ,
იმდენი აფრინდებიან და ა.შ. და ა.შ.

ისევ მცენარის თემა

ნახვედი.
ნახევარი სანოლი მომატეხეს,
უკეთეს სიზმარში როცა ვმთლიანდები,
ერთი გვერდი თოვლიანი მინაა,
მეორიდან მცენარე ამომდის,
ჩვეულებრივი ანთებითი პროცესებით გამთბარი
ნიშანი? გაფრთხილება?
რატომ ამდენი ცა?
მინა ნაკლები, მაგრამ ზუსტად დამიზნებული,
თავში რომ მოსამზადებელი სამუშაოები მიდის?
ყური, ადვილად გასასრესი ლოკოკინა,
ისეთ რთულ მუსიკაზე მიდევს,
დრო მჭირდება, რომ ჯერ სიტყვა,
მერე ვერსიფიკაციის შარშანდელი თოვლი...
რალა ამ ელვარების დროს?
როცა ქუჩში ჰაინეკენის ქოლგები,
ტანების აბიბინებული პლანტაციები
რა ნარინჯისფერ აქცენტებს გააკეთებდი!
მანდარინების ლაპლაპიდან
გოგოებს სერიოზული შვილები უჩანთ...
ზეთის სალებავი რისკზე ნამსვლელია,
აკვარელივით ქალს გვერდით არც დაიწვენდი,
სტილისტიკას დაგირღვევდა.
იცი, ამ გაშტერებული ხორცით
კიდევ შემიძლია ზაფხულნახევარი წილადი ზამთარი,
ისეთი სუსხიანი — ქინქარი ტვინში!
ანუ ისევ მცენარის თემა,
რომელსაც ვაგრძელებ
ჩემი აბიბინებული ტყუილის
არ ვიცი, ერთი მერამდენედით...

IV

რატი ამაღლობელი

გაღის ანგელოსი

ვზივარ და ვითვლი მრგვალ
ბალში დაცვენილ ფოთოლს.
ყვავები ჩხავიან — „ხვალ
გამთენისას მოთოვს.“

მოთოვს ქალაქში, მის
მთელ სიგრძეზე და განზე,
ვიღაც ჩემ გვერდით ზის,
ფურცლავ ცის ყოველ გვერდს,

მე კი დღევანდელ დღეს
ამ გაზეთივით შავ-თეთრს —
ვფურცლავ ცის ყოველ გვერდს,
მასზე დაწერილ ავდრებს.

თითქოს საკუთარ ტანს
ვფურცევნი და ნამცეცებს ვუყრი
ჩიტებს პურისას, ბაღს
უახლოვდება მწუხრი.

ზამთრის საღამოს მწუხრი,
ზამთრის საღამოს ბაღს
უახლოვდება, ვუყრი
ჩიტებს პურსა თუ ტანს.

აიშლებიან წამს
ფრთების ქნევით და ცემით,
თითქოს წაუღეს ცას
რაღაც წანილი ჩემი.

IV-V

ბექა ქურსული

სამოთხილან გაეცეულები ფრაგმენტი მომავალი რომანიდან

უბედურება მას შემდეგ დაიწყო, რაც ბიჭი მშობლებმა თავისი მეგობრის,
მანანა კიკნაძის, დაბადების დღეზე წაიყვანეს. მანანა კიკნაძე დედას უახლოესი მეგობარი, ნათლია და ძალიან საინტერესო ვინმე იყო, მისი დაბადების დღე კი — წლის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა. ამ წვეულებაზე ყოველთვის მაგარი ამბები ხდებოდა. იკრიბებოდნენ დედას და მამას მეგობრები, თვითონ, მისი ნათლია მანანა კოპლატაძე, ტერეზა ცირკეიძე — ტერეზიკო, რომელიც ყოველთვის რუსულად ლაპარაკობდა, თხილამურებზე იდგა, კასატიკივით ცურავდა, ალპინისტურ ექსპედიციებში იღებდა მონაწილეობას და სახლში „ვინტოვკის“ ტყვიით გახვრეტილი ჩრდილოეთ კავკასიელი აბრაგის თავის ქალა ედო — თეთრი კრიალა თავის ქალა, რომელიც იალბუზზე, დონელუზ-ორუნზე თუ მყინვარნვერზე ეპოვა. მოკლედ, ეს დაბადების დღე დაბადების დღეთა შორის ცველაზე დაბადების დღე იყო და სამზადისიც შესაბამისი ცხადდებოდა ხოლმე. თავისი გამოპრანჭვებით და ამბებით ისე, რომ წინა ორი დღე ეზოშიც არ უშვებდნენ — სადმე გარაუიდან გამოჩრილ რკინაზე ფეხი არ გამოხია, ველოსიპედიდან არ გადმოვარდნილი იყო და მუხლი არ დაესისხლიანებინა ან ეზოელ ბიჭებთან მუშტი-კრივისას ცხვირი ან იდაყვი არ გადაეყვლიფა. მითუმეტეს, რომ ამ დაბადების დღეზე ბავშვები თითქმის არ იყვნენ და თავს ვერავის მოანონებდი ახლად ჩალილავებული თვალით ან სხვა საბრძოლო იარებით. ერთადერთი, მანანა კიკნაძის დისშვილი, ქეთი კიტია მოჰყავდათ, რომელსაც ბიჭი ჩუმჩუმად კი ეპრანჭებოდა, მაგრამ ქეთი მაინცდამაინც თავს არ უყადრებდა, რადგან მთეელი ერთი წლით დიდი იყო. თუმცა ეზოში კი მაინც ერთად იპარებოდნენ, სადაც ისეთი ჯადოსნური და მაგარი რამ ელოდათ, როგორიც — მწვანე და თეთრად დახაზული ბადეება გლეჯილი პინგ-პონგის მაგიდა იყო, რომელზეც ქეთი წლიდან წლამდე თავიდან უტარებდა პინგ-პონგის გაკვეთილებს. ხოშიანი გოგო იყო, მაგარი, ლამაზი და ნალღი, ეზოში რომ დარბიან და ხეებზე რომ დაძვრებიან, ისეთი. ნამდვილი.

VIII-IX

დაგიუფი

იუნინა გურული

არციქის დრო

ბოლოს, როდესაც მობილურის ნომერიც გადააგდე და ნინაც „დიოთხოვე“, შენი დღის განრიგი ასეყო:

რამდენიმესაათიანი ძილის შემდეგ შეციების შეგრძება გაღვიძებს და ხვდები, რომ იწყება... ძლიერს წევ თავს და საწოლის გვერდით მდგრად პატარა შავ მაგიდას იმის იმედით გაჟყურება, რომ იქნება... გუშინ... იქნება გუშინ რამე დატოვე დილისთვის. მაგრამ, ყველაფერი ზუსტად ისეა, როგორც გახსოვა:

მაგიდაზე მხოლოდ რამდენიმე სისხლი ჩარჩენილი, ცარიელი შპრიცი გდია, გაშავებული და დაგრეხილი კოზიც გდია, წამლის ნარჩენანი ბამბებიც გდია, შენი ხალათის სისხლანი ქამარიც გდია და ჰეროინის გამოშეგნული პაკეტიც ხომ, შენი არ იყოს, გდა და გდია.

არადა, გეწყება! მძიმედ და დაუზოგავად მოდის.

ჯერ სურდოსავითაა. გამცირებს. მერე სხეულში ჭიანჭველების ჯარი იწყებს სირბილს და ძვლის ტვინის ღრღნას. სურვილი გელავს, ხორცი გაიჭრა, ძვლები ამოალავონ, ჩანა გელავს მაშინ, უზრალდ, სიკედილი.

იქამდე რომ არ მიხილე, ლოგინიდან გაჭირვებით იზრდნები (ჩაცმა არ გჭირდება. როგორც წესი, ჩაცმულს გძინავს: სანოლზე მინოლის, ან სავარდელში ჩამჯდარს), იღებ წამლისაგნ გაშავებულ ბამბებს და ხარშავ. ჯანდაბას, ცოტა ხანს მაინც ხომ გაგარერებს. ალარ გინდა კურნებები და პირთან ქაფი. მერე ფიქსაციები წახვალ და თავს უშევლი. არადა, ჯერ ადრეა — არავინ იქნება. მაგრამ მთავარია, ახლა გადარჩე. როი საათის მერე რა იქნება, გახატია.

იკეთებ რალაც ნარწყვისფერ ნახარშს და ერთაბად მშვიდები. როცა დამპალი ნარკომანი ხარ, ადვილად სხავლობ საკუთარი ტვინის და ორგანიზმის მოტყუებას. მერე კბილების გასახებად გადიხარ. ეს ერთადერთია, რასაც ჯერ კიდევ თავის დაუტებია და არაურის სასტაციაში.

თავის დაბანა, ორი კვირაა, გეზარება. ამიტომ თავსაფარს იკრავ, რომელსაც აქა-იქ სისხლის ლაქებია აქეს შემხმარი. ხანდაბანა ქამრის მაგივრადაც იყენებ ხოლმე მკლავის გადაჭერისას. ახლაც წავა. მაინც ჭრელია და არაურის.

კარიან ჩამოკიდებული სარკიდან ვიღლაც ყვითელი, საშინალად გამხდარი, უცხო ადამიანი გიყურებს ჩაცვენოლ-ჩაშვებული უშებებითა და ცარიელი მზერით. თვალს არიდებ და სწრაფად გადიხარ. სადაბაზო ერთია საფეხური ქემოთ. მეორე საფეხური კიდევ უფრო ქემოთ...

კიბის მესამე საფეხურზე მკვდარი ბელურა გდია.

მთელ ტანზე გხორკლავს.

„რა უნდა სადაბაზოში ბელურას?“

ჩანთიდან ხელსახოცს იღებ და ბელურას ფრთხილად ახვევ. ჯერ კიდევ თბილია. ჩანთაში იდებ. კუთხეში რომ სანაგვე ურნებია, იქ გადააგდებ... მოიცა, რომელში უნდა ჩააგდო — პლასტმასებში თუ ბოთლებში? არაუშავს, იქვე მოიფიქრებ რამეს. სხეულში ისევ ჭიანჭველები ინყებენ ფუთფუთს. გარეთ გასული სულ სხვა მასარეს მიდიხარ. მიდიხარ ფეხით. ტრანსპორტში ყოველოვას სული გეხუთება და პანიკა გეწყება.

შორს მაინც არ არის. თან დროც უნდა გაიყვანო.

მიაღწიე. რკინის ჭიშკარი დაკეტილია. შორიახლოს ორი შენიარი ლანდი ბორიალობს. აქ დგომას აზრი არ აქვს. პოლიცია გამოივლის და შარია, ამიტომ „სასეირნოდ“ მილასლასებ. არადა, გრძნობ, ისევ გაწყება. ჭიანჭველები ტვინში გეორგეტრიული პროგრესით მრავლდებან.

სკვერში მიბორდიალობ. გაზაფხულია და თბილა. მაინც ისე გაკანკალებს, კპილებს ამტვრევ ერთმანეთზე.

უკან მიბრუნებულს რამდენიმე „ჯანკი“ გხვდება ჭიშკართან. ეს ისეთი კატეგორიაა, ქუჩაში რომ ცხოვრობენ: დაუბანლები და საზიზლარსუნიანები... ზოგი კაიფშია, უმეტესობა — „ლომგაში“.

ცდილობ, იმაზე არ იფიქრო, სად ხარ, და რომ ამათნარი ხარ, რადგან აქ ხარ და ეგეთები... „არფიქრი“ ერთადერთია, რაც ახლა კარგად გამოგდის.

მაინც ცდილობ, ცხვირანულმა იარო და ყველას აგრძნობინო, რომ შენ მათნაირი სულაც არ ხარ. შენ ხარ შეხ: ჭკვანინიც, ნიფირიც, ალამაზიც, განსაკუთრებულიც — დედებინის შვილი ხარ ბოლოს და ბოლოს. მაგრამ თავად არ გჯერა ამ ყველაფერის. ან წესიერად ალარ გახსოვს. ვინაა დედაშენი? ვინაა ნინა? სადა მამა? თუმცა, რა დროს ეგეთია... დროზე გაბორი ეს დამპალი კარი, თორემ აქვე მოკვდები.

„ბარიგა“ გამოჩნდა თუ არა, ყველა წაესა. არადა, პოლიციის მანქნა ხელი სვლით ყოველ ორ წუთში ერთხელ გვერდს გივლით. სხვა დროს უფრო ფრთხილად იქცევი ხოლმე, მაგრამ ახლა ყველაფერი გვიდია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდილ აჩრდილებს მუჯლუ-გუნდებით წევ — „ბარიგას“ ჯიქურ ეუბნები:

— ხუთი ყავისფერი!

„ბარიგა“ იცის, რომ ყოველთვის ბეგრეს ყიდულობ, ეგრევე იხდი, არასდროს ენუნუნები და ევაფრებებ. ამიტომ ენის ქვეში გახვეულ წამალს და მუჭში გვიდებს. ცდილობ, გულისრევა შეიკავონ და სათუთ განძია სიფრთხილის ჩათვით. ძალიან სახიფათ ფაზაში გადადის ტკივილი და ამიტომ დაძონდ

ლია სტურუა

თათრი საყალო

იცით, რა ბავშვით საწყალია
მინის სიღრმეში დაუმნიფებელი პური,
ან რა სუსტი და უმნეო
გახმებულ საყელოში ჩატანებული ყელი?
პოეტს მოუკლავენ, ორატორს, პარლამენტარს,
რა შეუძლია?
საბორ სიმებზე მუსიკა ააწყოს –
კუსტარული რექვიმი?
რითმები პოეტს გააყოლა,
დანარჩენ თრს – ხმოვნების ჭერი
და არანორმატული ლექსიკა,
მუსიკის მოწყობილობა
როცა ჩაუმონტაჟა ღმერთა,
ვარაუდი ბულბულებზე ჰქონდა აღებული
და შესაბამის ვარდებზე,
რაც იოლი იყო და
მაშინ არაბანალური,
პურს უფრო უჭირდა –
მწვანე ჭიბლარს გადაუჭრიდნენ
და ხელს კრავდენ სიმაძლისენ
რეალისტი გახატებული საყელოს პირისპირ!
რომელმც ეკლაინი ბუჩქი თუ დაინახა,
ე.ი. ვარდბულბულიანი ადრენალინი
ისევ მუშაობს
აქა-იქდამწიფებული ბავშვებისთვის, განსაკუთრებით...

ყოველ საღამოს, როცა სახლები
თავისი ჩრდილებში შედიან,
როგორც კალაპოტში
და ტელევიზორის არხებზე
იწყებენ ხტუნაობას ნერვების დასაწყნარებლად,
სულ უფრო ძნელად ვერევი სურვილს
საკუთარ ჩრდილს შევუერთდე,
მოვერგო: ხაზი ხაზიან,
მოსახვევიდან გამომხტარი სიმრგვალეები
ერთი ერთში, მკაფიო მთვარე!
მაინც, რა ახლოა მინა
რომელი სართულიდანაც გინდა,
რამხელა სისხლი, ცოცხალი,
ნითელი, ემფატიკური!
მაგრამ ქალაქს ხორ არ დავამხობ
და საკუთარ ჩრდილს შევეფარები.
ნაწილი მინისგან ვეღარც გამარჩევენ...

უკასუხობა

კვირიდან გამოვედი, მაგრამ
ორშაბათის სახე არ მეცნობა,
უფრო საქმიანად მორბენალი
სხვა დღეებთან შედარებით
და თუ მართლა პარასკევია,
სამი დღე სად დამეკარგა?
სიზმარი, სადაც მესამე ქალს ვთამაშობდი,
ან მეორე აჩრდილს?
თუმცა აფიშა ჩემს მკაფიობას
ადასტურებდა მთავარი როლით,
მაგრამ გუნდი, ქორო, ხალხი?
შავ-თეთრი კლასიკა!
ჩემისთან ფერადი ნიუანსებს,
მაინც, მეასედობა?
ექიმების მობილიზაცია იმ მიზნით,
რომ ნერვები, ბოლოს დაბოლოს, ივარცხნება
ნაკოტიკით, სავარცხლით,
თეატრიდან აფიშის ახევით,
რომელსაც ჩემი სახე აქვს...

მრავლობითი რიცხვი
მხოლობითებისგან კი შედგება,
მაგრამ არა მკაფიობისგან,
რომ დაანაწევრო, ნერვები გადაუხლართო,
ასეთი ნაწნავი დაუდივარ კედელზე –
ალისფერი სოლო!
კი, გუნდურიანა, კი, მარჩენალი დედა,
კი, მახრიშელა ზოგადობა,
რიტორიკული მისამლერით – ვინ? საიდან? საითენ?
შეკითხვა, რომელსაც ყველაზე კარგად
ვერ ვასუხობ,
მკაფიობის მიუხედავად, თუ სწორედ ამის გამო...

დამაგვიანდა?

— თვალები ჩაგიქრა – მითხრეს,
შეგ აღარავინ არ ჩანს,
თუ არ იხედება, მანქანების გარდა,
თავს აგორაფობის ჭირს,
ტანს ხელ-ფეხი უნდა მახარახნო
ყოველი გამოსვლისას
სახლისაც რომ მეშინა,
რომლის კუთხეები ობობებისაა
და დასჯილი ბავშვების?
ლამის მწერები ჰაერს ამრიალებენ,
სინათლის წყაროებით ამთავრებენ,
თავის გეოგრაფიას,
მე – აგრესიული ქუჩით,
რომელიც შენამდე მოდის,
ხეებს გადაბელილი ადგილები
მოქმედი ლოყებივით უჩანთ
ჩემისთანები თუ არ დალეჭეს,
უაგბადს ვეღარ გამოიმუშავებენ
შვილებისთვის და მათი შვილებისთვის...
შიში გადამდება. ავიღებ მის ბაცილას,
დეკადანისი მაღალ პოზას,
ნორმალურობის მცდელობას,
დღეში სამჯერ მივიღებ,
წყალს დავყოლებ და შენთან მოვალ...

გამლის ყივილივით

მდინარეში შესვლისა არ იყოს,
სულიციდის მცდელობაც
მარტო ერთხელ ამართლებს
უილბლო პოეტს ფეხეებშ
ხაზი თუ გაუსვეს – სიმრუდის რადიუსი.
არადა როგორი ხმა ჰქონდა,
ცოცხალი! ტექსტები ისეთი,
ადაპტირებით ვერ დაიხლოვებ,
რამ სიშორეზე უყვარდა, მთვარემდე!
ყურებში მინუსიანი სიმღერა ტყუის
არ მოგწონს?
რომელიმე საფუძვლიან შენობაში შეიხედე!
ენის ნორმების დამდგენი კომისია
ფასადზე წითელ ბიბილოს იმაგრებს
შენგან რა უნდა?
ნიგნი, გაბარტივებული და ცოცხალი,
მამლის ყივილივით?
და თუ სიტყვას იმდენჯერ გაიმეორებ,
იმ უილბლო პოეტისა არ იყოს, რომ ბოლოს
ალისფერ ზარი დარეკავს,
ეს როგორ უნდა გამოხატო?
გრძელდება გიუგბის ჰოსპიტალიზაცია
და ნებადართული აქციები
აღმატებითი ხარისხის ნინაღმდეგ.

რატი

ზამთრის პალის აგებულობის

აგვისტოებით, მაისებით, შემოდგომებით
ბალი საუბრობს იგივეზე, შენ მონდომებით

ბალს უვლი და მეც შენი ბალი მიყვარს ზამთრობით;
თოვლით, აუზით გაყინულით, ერთი ნათურით

ბპუტავი ბალი სიმშვიდეზე როცა საუბრობს —
შენი სარკმლისენ მოელვარე თვალი გაურბის.

შენც ყინვით დამსკდარ ტურს მიადებ სარკმლის მინაზე
და მოსჩანს ბალი საშობაოდ გამთბარ ბინაში.

თოვლზე ფეხის ხმით, შედებისას ჭიშკრის ჭრიალით,
ძალების ყეფით, ჩიტის ფრთხების ფრთხილი ფრთხიალით

თოვლს რომ იბერტყავას, ვარსკვლავების იალკიალით
ბალი გარედან შენი ფიქრის შიგნით იელვებს.

ციცა

მე ვარ მინდორი ლამუშლი გრილი და ბნელი,
შენ — ციცინათელები,
ნამით რომ მათენებენ ალაგ-ალაგ.

მე გამოქვაბული ვარ, მღვიმე ვარ დევების,
შენ კი ნაკადული ლიცლიცა, ჩუხჩუხა,
ამოხეთქილი შიგნით.

ნავებს ნიავისას ამოვყვები,
ფიქრის და სიზმრის და სისხამ დილის
სხივით
ცხრა ფარდაგს
ნაქსოვს გამჭვირვალედ,
რომელიც გფარავს,
გადავწევ

და შენს მუხლებში ატირებულს
ნამიგა გული.

მუზა

მნემოსინე

სხვა რალა დამრჩა, მოგწერ წერილებს,
შეგრძნებებს, განცდებს გადარჩენილებს.
მე ლექსებს მოგწერ, შენს მავედრებელ
ხელებად, ფრთხებად გამოწვდენილებს.

დასაწყისი პირველ გვერდზე

აი, სწორედ ერთ-ერთ ასეთ და მისთვის უკანასკნელ დაბადების დღეზე დატრიალ-და ის საბედისნერო ამჟავი. საქმე ის იყო, რომ რამდენიმე ხნით ადრე პუშკინის სამი ლექსი ასწავლეს ზეპირად: „Осень“, „Няне“ და „Конь“, რითოც დედა ძალიან ამაყობდა. სხვათა შორის, ბიჭსაც მოსწონდა ეს ლექსები. იმდენად, რომ რაღაც ნან-ილი ახლაც ახსოვდა:

„Унылая пора! Очей очарованье!
Приятна мне твоя прощальная краса —
Люблю я пышное природы увяданье,
В багрец и в золото одетые леса,
В их сенях ветра шум и свежее дыханье,
И мглой волнистою покрыты небеса,
И редкий солнца луч, и первые морозы,
И отдалённые седой зимы угрозы.“

შერე იცო „Няне“ — გახსოვთ?
„Подруга дней моих суровых,
Голубка дряхлая моя!
Одна в глуши лесов сосновых
Давно, давно ты ждёшь меня“.

მაგრამ ყველაზე მეტად ბოლო, მესამე
ლექსი უყვარდა. ყველაზე კაცური იყო და
სხვებზე უკეთესად კითხულობდა:

„Что ты ржёшь, мой конь ретивый,
Что ты шею опустил,
Не потряхиваешь гривой,
Не грызёшь своих удила?
Али я тебя не холю?
Али ешь овса не вволю?
Али сбруя не красна?
Аль поводья не шелковы,
Не серебряны подковы.
Не злачены стремена?“

მოკლედ, მანანასა დაბადების დღის
საჩუქრებში ბიჭიც შევიდა თავისი პუშკი-
ნის სამი ლექსით და შუა დაბადების
დღეზე, როდესაც ქეთი და ბიჭი ეზოდან
უკვე ამოვიდნენ და მოწყენილობისაგან ის-
ის იყო, კარგ ქართულ ხალხურ ჩხუბს
აპირებდნენ, სუფრასთან გამოიძახეს და
ლექსების დეკლამირება სთხოვეს. ბიჭის
დედა ძალიან დელავდა, თვითონ ბიჭიც,
მაგრამ, მადლობა ღმერთს, ყველაფერმა
ნორმალურად ჩაირაა, არც სიტყვები დავი-
წყებია და თავად ლექსებიც კარგად წაი-
კითხა. ყველაზე კარგად კი, რა თქმა უნდა,
„*ეს ი უ*“.

რატომ ატყდა ასეთი ისტერიკა, და პირველი, რაც თვალში მოხვდა ამ ახარხარებულ და აკისეისებულ საზოგადოებაში, ქეთი კიტიას სახე იყო ერთადერთი, რომელიც არ იცინოდა. პირიქით, თანაფრძნობით და სერიოზულად უყურებდა ბიჭს. ქეთის მერე დედის წითლად შეფაკლული სახე, ნაძალადევი ღიმილი და სიბრაზისგან ანთებული, შაგად მბზინავი თვალები დაინახა და მხოლოდ ახლა მიხვდა, თუ რა უბედურება და ტრაგედია მოხდა და რა კატასტროფა დატრიალდა მის თავს.

სნორედ ამის შემდეგ გადაწყვიტეს ბიჭის რუსულის მასწავლებელთან მიბარება, რომ შემდგომში ასეთ სამარცხვინო დღეში აღარ ჩავარდნილიყვნენ. დედამ სამი დღე ინერვიულა, მამასთან ერთად უამრავი ვარიანტი განიხილა და ბოლოს მამას მეგობარს და თანამშრომელს სიმინდეულაგას დაუკავშირდნენ, რომელიც იქვე, საბურთალოს ქუჩის გადაკვეთასთან, პავლოვზე ცხოვრობდა. სიმონ ლეუჯაგა, ანუ სიმიკო, როგორც მას ახლობლები და მე-
ნა, სამარცხვინო დღეში ასეთ სამარცხვინო დღეში აღარ ჩავარდნილიყვნენ.

გაბრეტი ეძახდნენ, წესიერი, სათნო და
დახვეწილი, მაგრამ ცოტა უწნაური და
ტრაგიკული ბედის ადამიანი იყო. გადა-
სარევ კომპოსტოს ღვეზელებს, როგორც

ნება ქურთული

სამოთხილან გაეცემლები

ფრაგმენტი მომავალი რომანიდან

თვითონ ამბობდა — „კაპუსტინი პიროგებს“ — აცხობდა და თავის მოსწავლეებს უმას-ჰინდლდებოდა. მოსწავლეები კი ძალიან ბევრი ჰყავდა, მასთან მოხველრაზე ლამისი ისეთივე კონკურსი იყო, როგორც სამედ-იცინო ინსტიტუტის მისაღებ გამოცდებზე. „სიმიკოსთან დამყავს“ უკვე გარკვეული ფირმის ნიშანი იყო. მიუხედავად იმისა, რომ სამართლის მიერ მართვის მიზანი დარღვევის გადასახარებელი იყო, მასთან მოხველრაზე ლამისი ისეთივე კონკურსი იყო, როგორც სამედ-იცინო ინსტიტუტის მისაღებ გამოცდებზე.

ოროვ სუფეთა ქართველი იყონ და არც რუსულენოვანი გახლდათ, სიმიკე ლექსავასთვის რუსული ენა და ლიტერატურა გატაცებაც იყო, პობიც, სულიერი საზრდოც, გასართობიც და ცხოვრების აზრიც. ამიტომ, როდესაც მისი მოსნავლეები შეცდომით ამბობდნენ რამერ რუსულ ფრაზას, ან მახვილს დასვამთნინ არასწორად, ან მკვეთრი

ლეუჟავასთან დიდი მოკითხვებითა და ძლიერით. საშუალო ტანის ბუთხუზა და ჩუსტებიანმა სიმიკეომ ბიჭის სამუშაო მაგიდასთან დასვა და უცებ საშინლად დაიბნა და უთავბოლო ფორმაქს მოჰყვა: „А ну-ка, посмотрим, что мы знаем... Нет, да нет, давай знакомиться... Я тебя сперва угошу“ — და, მისი სიმსუქნისა და ჩუსტების მიუხედავად, მოულოდნელი სისწრაფით გაჯანდა სამზარეულოსკენ, რომლის კარზეც კოვბოური კლეჩჩანგერანგიანი, შავულეტიანი, ახალგაზრდა და გრძელცხვირა ივ მონტანის პლაკატი იყო გაკრული. ბიჭმა ერთი სიტყვაც ვერ გაიგო ამ უცხო ენაზე არეულ და ნაწყვეტ-ნაწყვეტ საუბრიდან, მაგრამ რაკი დედა არ უყურებდა, დიდად არ უნდავლია, არხეინად მიუჯდა მაგიდას, ჯერ სიამის კატა დააფრთხო, მერე ნებივრად განილილ თეთრ სპარსულ კატას ნაუსისინა ქუჩრად. სიამის კატა დივანის ქვეშ შეძრა, თეთრმა სპარსულმა კატამ თვალები მინაპა და ბიჭმა აივნის შეღებული კარისკენ გაიხედა.

მზიანი დღე იდგა. ეზოდან უფროსი უბნელების ხმამაღლალი ლაპარაკი, სიცილი და ყიფინა ისმოდა. და ამ დროს ბიჭმა პირველად წვრილი, მაღალი კანჭები და

გაეცემლები

კალი რომანიდან

ბოლო პირიდან არ გამოუღია. მერე პირდა-
პირ შეხედა, გაუღიმა და ცერად აჭრილი,
ყვითელი შუქით ავსებული თვალები
დაუელამდა.

თავზეარდაცყუსლბა ბიჭქა რალაც
გაურკვეველი წაიბურტყუნა და უხერხუ-
ლობისგან ჯერ თავზე დამდგარ სიმიკო
ლეჟავას ახედა, რომელსაც სინზე დადე-
ბული ითხად დაჭრილი „კაპუსტინი პირო-
გი“ შერჩენოდა ხელთ. მერე ადგა, რამ-
დენადაც შესძლო, მტკიცე ნაბიჯით გას-
ცდა ელე ლეჟავას, აივანზე გავიდა,
გვარიანად გადააფურთხა ეზოში და კი-
ნალამ სამ ახალგაზრდა ბიჭს დააფურთხა,
რომლებიც ხელების ქნევით და თითქმის
ერთდროულად ელაპარაკებოდნენ ერთმა-
ნეთს. ცოტა გულზე მოეშვა. უკან შემო-
ბრუნდა, კარგა არეული ნაბიჯით დაბრუნ-
და მაგიდასთან, მონცვეტით დაჯდა სკა-
მზე და სიმიკო ლეჟავას შემოთავაზებუ-
ლი „კაპუსტინი პიროგი“ მექანიკურად მოკ-
ბიჩა. იღეჭებოდა და ცდილობდა, ელე
ლეჟავას ცერად აჭრილ გაღიმებულ
თვალებს არ გადაჰყროდა, მაგრამ ვერ
ახერხებდა. ბიჭი გრძნობდა, როგორ
დაეჭიმა მთელი სხეული, ურუანტელმა
დაუარა და სისხლმა საფეთქლებში დაუწ-
ყო ბაგუნი. ელენე კი იდგა ერთ ადგილას
და თვალმოუცილებლად, ღიმილით
უყურებდა. ბიჭი ჭრელ, მოკლე, ელვაზ-
ესაკრავიან შორტებს მიაჩერდა. რამდენ-
ჯერმეთ თეოთხაც სცადა, თვალებში შეეზ-
და გოგოსთვის, მაგრამ ელენე ლეჟავას
მზერა ლაზერის შუქივით ისხლიტავდა მის
გამოხედვას. ბიჭს პირი გაუშრა.

— იყალი მიზდა, — თევა და საკუთაო
ხმა ვერ იცნო. საიდანნაც შორიდან და
ყრუდ ჩაესმა თავისივე სიტყვები. ოან ისე-
თი გამსუბუქებული იყო — ეშინოდა, სკა-
შს არ აცდებოდა, ოთახში არ ეფართვატა
იმ კოსმონავტებივით, რომლებიც ცოტბა
ხნის წინ ტელევიზორში ნახა და რომ-
ლებიც ისე დაცურავდნენ ხომალდში,
როგორც თვითონ — საირმეზე ფრიტკი-
ნის საცურაო აუზში.

ელენე ლეზავა სიმიკოს პირველი
ცოლისგან ეყოლა, რომელმაც მიატოვა.
არა, შორეული ზღვაოსნობის გემის კაპი-
ტანს არ გაპყოლია სეიშელის კუნძულებზე,
ყველაფერი კიდევ უფრო ბანალურად
მოხდა: სიმიკოს ახლო მეგობართან, ლენ-
ინგრადელ დოქტორთან ერთად გაიპარა,
რომელიც ყოველ წელს, წელიწადში რა-
დენჯერმე, ჩამოდიოდა თბილისში რაღაც
სიმპოზიუმებზე და პრესკონფერენციებზე
და ყოველთვის სიმიკოსთან ჩერდებოდა
სახლში. თვითონ ლეზავებიც, როდესაც
ლენინგრადში ჩადიოდნენ, ყოველთვის ამ
დოქტორთან რჩებოდნენ.

ინგრაძეშვილი დაბრუნებისას სიმონ ლევაგას მეუღლეც გააყოლა ხელს. ელე ლეფავა მაშინ შვიდი წლის იყო და რვები ხდებოდა. სიმიკე ისე დაიბნა, რომ სამი კვირა მის-აღები ოთახიდან საძინებელში, საძინებლ-იდან ლოჯში, ლოჯიდნ სამზარეულოში დაცილოდა, გაოგნებული ხელებს შლილა და სამზარეულოს კარზე აკრულ ივ მონტანს გაცხარებული ეჩურჩულებოდა. ხო, დროდადრო ტუალეტშიც შეივლიდა ხოლმე. ელენეს საერთოდ ვეღარ ხედავდა და ვეღარ აღიქვამდა. კიდევ კარგი მეორე თუ მესამე დღეს სიმიკოს დედამ და დამ გამოაკითხეს და მშიერი და თვალებდაჭყ-ეტილი, ნამტირალევი ელე თავისთან წაიყ-ვანეს, თორემ იოთახიდან იოთახში მობორი-ალე მამის მაყურებელი და დამშეული ბარევი ნამდვილად გააფრინდა.

თუმცა სიმონ ლექავაშვილი გადატრანსფორმირდა და კი, დიდხანს არ გაგრძელებულა. ყოველ შემთხვევაში, თბილისში გაცილებით უფრო დიდხანს განიხილა ვდგნენ, ჭორაობდნენ და ებრალებოდათ „საწყალი“, „გადასარევი“ და „სათნო“ სიმიკო და თათხავდნენ მის ცოლს, ვიდრე ამას საჭიროებდა თავად სიმიკო, ან იმსახურებდა მისი ლენინგრადში გაქცეული ცოლი. სიმიკოს მდგომარეობიდან გამოსვლაში ძალიან დაეხმარა მის თანამშრომელი და უახლოესი მეგობარი რაინა ციმერმანი, რომელიც მის ოთახში, გვერდზე მაგიდასთან იჯდა და წლების განმავლობაში ჩაის და ყავას უდუღებდა. იმ ერთი თვის განმავლობაში ცოლის ღალატით და

გაქცევით დაზაფრულმა სიმიკომ კარგად ვერც გაიგო ამ დაწყნარება-დამშვიდებაში, თავზე ხელის სმასა და მურაბიანი ჩაის მორთმევაში რაინამ, ანუ რაიჩეკამ, როგორ გადმოინაცვლა მის გვერდით მაგიდიდან მის გვერდზე საწოლში და, როდესაც გაიგო, უკვე ძალიან გვიანი იყო.

სიმტკოს, როგორც მოსალოდნელი იყო, ძალიან ცივილიზაციული ურთიერთობა ჩამოუყალიბდა პირველ ცოლთან და ექს-მეგობარ ლენინგრადელ დოქტორთანაც კი. თვეში რამდენჯერმე სატელეფონო საუბრის გარდა, საზაფხულო არდადეგების ერთ თვეს მაინც და საშობაო არდადეგების რამდენიმე დღეს ელე აუცილებლად დედასთან ერთად ატარებდა, რომელსაც სიმონ ლეჟავასთან განშორებიდან თუ გაქცევიდან რამდენიმე თვეში ბიჭი შეეძინა — ელენეს ნახევარქმა, და, იმის მიუხედავად, რომ ბავშვი გამოცხადებული ლენინგრადელი დოქტორი იყო, ანუ მამამისს ძალიან ჰგავდა, ბავშვს მაინც ქართული სახელი — გუგა დაარქევს.

სამაგიეროდ, სიმიკოს ძალიან არაცივი-
ილიზებული და ცუდი ურთიერთობა
ჩამოუყალიბდა მეორე ცოლთან, თავის
რაიჩქასთან, რომელიც საოცრად სძულ-
და და კიდევ უფრო მეტად — ეშინოდა
მისი. იმდენად, რომ ტელეფონზე საუბრი-
სას ელექტრონიკური მეცნიერების სამსახური
და უცველაზე მეტად იმას კი არ საყვე-
დურობდა, რომ უღალატა და გაექცა —
თანაც თავის საკუთარ მეგობართან, არა
— „ასეთი რა დაგიძავე, რა განცენინე, რომ
ასე გამიმეტე და ამ მიგერას ხელში ჩა-
მაგდეო“ — ეუბნებოდა. თავის მხრივ,
ელექტრონიკური მეცნიერების სამინისტრო, განიცდიდა,
ძალიანც ბრაზობდა და ჩუმ-ჩუმად კიდე-
ვაც ეჭვიანობდა ამ „გველაძუაზე და კახ-
პაზე“, მაგრამ საყვედურს კი, რა თქმა
უნდა, არ იღებდა და სრულიად ლოგი-
კურად პასუხობდა, რომ მას არ მოუყვა-
ნია სიმიკოსთვის ცოლად ეს „ვეძმა“ და ის,
რომ თავად დაშორდა, სულაც არ იყო იმის
მიზეზი, მას პასუხად ასეთი სისულელე
ჩაედინა. რაიჩქაც, თავის მხრივ, გრძნობ-
და ამ შიშას და სიძულვილს და რაკი სხვა
ვერაფერი მოხერხებინა, სულ უფრო და
უფრო აძლიერებდა ტერორს და სულ
უფრო და უფრო ცუდად და ბორიტად ექ-
ცეოდა სიმიკოსაც, ელექტრონიკური მეცნიერების
და სიმიკოს მოსწავლეებსაც კი... ბო-
ლოს, უბრალოდ, ვერაფერს ვეღარ იტან-
და, რაც ამ სახლში იყო. უცხოდ გრძნობ-
და თავს. უკვე ვეღარ გაიგებდი — რაიჩქა

ელეს გაცილებით მარტივი და უბრალო ხერხი ჰქონდა „ტოტია რაინას“ ნინააღმდეგ, უბრალოდ ვერ ხედავდა, არ ცნობდა და არ იმჩნევდა და შორჩა. არც მისი „ФИ, რыжая дура“ ესმოდა და ვერც მის დამოკიდებულებას აღიქვამდა. ან სკოლაში იყო, ან — თავის ოთახში საწოლზე წამონალილი და პედილზე შეტყორუჯისა და

აშოლტილ ფეხებს ითვალიერებდა, ან აი-
ვანზე იდგა და ეზოში დაყუდებულ მაგარ
ბიჭებს დაპყურებდა.

A black and white photograph capturing a moment of quiet contemplation or exhaustion. A man with dark hair and glasses is shown from the side and slightly from behind, his head bowed and resting against his right hand. He wears a dark, possibly leather, jacket over a light-colored shirt. The background is out of focus, featuring a glass with a straw on a surface and some indistinct shapes, suggesting an indoor setting like a bar or restaurant.

на კლება მოაძეზრა თავი და რა მადლენა დაც შეეძლო, ზრდილობინა და და მოკრძალებით უთხრა უარი: „უკაცრავა და, მაგრამ არ მინდა, სკოლაში ვჭამე ბევრი „პერაშე-კი“... სიმიკო ისედაც ვერ იყო ხასიათზე დილადრინან, დაღალა რაიჩავამ და ამიტომ ახლა განსაკუთრებული სიმწრით დახუჭა თვალები და მხოლოდ იმისთვის გაიღიმა, რომ მთელი სიბრაზე ამ ღიმილისთვის ამოეფარებინა. „Это не зеркалько, а пирожки, и ты в одном слове допустил три ошибки.“ ბიჭმა და ბანეულმა შეხედა. ვერ გაიგო, რას ერჩოდნენ, მან ისიც კი არ იცოდა, რომ „პერაშეკი“ რუსული სიტყვა იყო და უცებ ძალიან მობეზრდა აქაურობა თავისი კატეპით, ამ სულელური რუსულით და ჩუსტებში ჩადგმული, სასაცილიდ ფუმფულა სიმიკოთ. მითუმეტეს, რომ ელელეჟავა, ვისოცისაც სინამდვილეში აქ და-დიოდა, სახლში არ დახვდა და ამაოდ ექტბდა, ამადე ელოდა გულისფანცქალით მის გამოჩენას და, როდესაც მიხვდა, რომ ელესახლში არ იყო, ძალიან ცუდ ხასიათზე დადგა. საერთოდ, გოგო თუ სახლში არ ხვდებოდა, რაღაც უცნაური მოუსვენრობა იპყრობდა და ისე ბრაზდებოდა, ლამის გაგიუჟებულიყო. მხოლოდ მოგვიანებით მიხვდა, როდესაც ცოტა წამოიზარდა, რომ ამ მოუსვენრობას და სიგიერს ეჭვიანობა ერქვა. მოკლედ, სიმიკოსი არ იყოს, ბიჭიც ვერ იყო ხასიათზე, თავის სადარღებელი ჰქონდა და მთლად საუკეთესო დროა არ იყო „პერაშეკისა“ და „пирожки“-ს ამშების გარჩევისთვის, მაგრამ ვინ რა იცის ამანული იოთვია თა სიმიკოსა და მიმორი

ით შეუედა სიმიკოს. „И мы должны ещё много работать над твоим акцентом, а то выговор у тебя как у выходца из Сигнахи“ — симикომ დაასრულა სიტყვა და ასევე ღიმილით გადმოუდო კომბოსტოს ღვეზელი თეფზე. ბიჭმა ამასოპაში ცოტაოდენი რუსული ისწავლა, ყოველ შემთხვევში, თითქმის ყველაფერი გაიყო, რაც უთხრეს, გარდა ერთი სიტყვისა, ამით ტომ ჯერ კარგად გაიხედ-გამოიხედა და, როდესაც დარწმუნდა, რომ დედამისი იქ არ იყო და არსაიდან უყურებდა, ისევ ძალიან ალალად იკითხა: „და Сигнахи რა არი?“ სიმიკოს ახლა უკვე მართლა გული-ანად გაეცინა: „Сигнахи — это район в Кахети, очень красивый, у них отличное вино и прекраснейший вид на долину Алазани.“ „ა, ვიცი!“ — თქვა ბიჭმა. მარ-თლაც იცოდა, მამამისს მივლინებებში ყოველთვის თან დაჲყავდა ბიჭი, ძალიან უყვარდათ ერთად მოგზაურობა. ჩასხდე-ბოდნენ მანქანაში და ჰაიდა! არც დედა უშლიდათ მაინცდამაინც. ამის წყალობით ბიჭმა უკვე იცოდა საქართველოს ბევრი რაიონი, განსაკუთრებით კი კახეთში. „ვიცი, — გაიმეორა, — ნამყოფი ვარ, ოლონდ მაგას Сигнахи კი არა, სიღნალი პქვია. ძელად კი კამბეჩიოვანი ერქვა. მე კიდევ სიღნალური გამოითქმა ვერ მექნება, იმიტომ, რომ საგარეჯოელი ვარ!“ სიმიკომ დაკვირვებით შეათვალიერა

[View Details](#) | [Edit](#) | [Delete](#)

ბაინც". ბიჭს გულიდასწყდა, ძალიან მოუქდა არყის დალევა, რომ მერე ეტრაბახა, როგორც მაშინ, როდესაც ახალი წლის დღეებში ერთი ბოთლი შამპანური მოიპარა ჩუმად, დაღია, მაგრამ ვერაფერიც ვერ იგრძნო, ლიმონათივით იყო რა, ცოტა უფრო მწკლარტე იყო და მეტი არაფერი. იქვე გამოტყდა — შამპანური მოვიპარე და დავლიერო. სახლში ცოტა კი დაფეთდნენ, მაგრამ, რომ დაინახეს — მართლა არაფერი სჭირდა, დაწყნარდნენ, მამა რალაც სხვანაირი უცხო სიამაყითაც კი უყურებდა. ამის მერე დარწმუნებული იყო, რომ თვითონ აღარასდროს დათვრებოდა და ცოტა გაკვირვებულიც კი უყურებდა მთვრალ ხალხს. მოკლედ, ასე ინამა საკუთარი უძლეველობისა ბაზუსთან ჭიდილში და დაპირა კიდეცა ახლად დამეგობრებული და მოშინაურებული სიმიკოსთვის ეს აბბავი მოყყოლა, მაგრამ სიმიკოს არყიანი ვერცხლის ჭიქა ეჭირა და საკუთარ თავს უსმენდა.

— ცხოვრება ძალიან რთული რამება,
გაცილებით რთული და გაუგებარი, ვიდრე
გრამატიკა. გესმის — რას გეუბნები?
სვლები?

ბიჭმა თავი დაუქნია.
— იმდენი შენ რა გითხარი, — თქვა
სიმიკომ და გაეცინა.

— იცი, ერთი ძალიან ცუდი და სულე-
ლური თვისება მაქვს. უცებ შეიძლება, ად-
ამანს სულ ტყუილად ვაწყენინო, და თან
ისე, რომ თავადაც ვერ მივხვდე და სულაც
არ მინდოდეს მისი გაბრაზება. ადამიანს
კი ტყუილად კი არა, როდესაც ამას იმსახ-
ურებს — მაშინაც კი არ უნდა ატკინო
გული. ადამიანის წყენინება საერთოდ არ
შეიძლება, ის ისედაც ძალიან უპედური და
უმნეო ჩნდება ამ ქვეყნად. დაიმახსოვრე,
არავის არ ანუენინ და არ ატკინო, ყოვ-
ელ შემთხვევაში, შეეცადე მაინც. **Жизнь и**
так очень страшная штука и состоит из
одних мучений! აი, ახლაც სისულელებს
გეუბნები, ალბათ, არ ვიცი. Ну ладно!..

სიმიკომ არყოთ საგსე ვერცხლის ჭიქა
პირთან მიიტანა, მოწყვეტით გადაჰკურა,
ნამცხვარს დასწვდა და გამაღებით ხრა-
შა-ხრუშით დაუწყო ჭამა. მერე ისევ
დაისხა.

— Шენ ბუტია ხარ?
ბიჭმა გაკვირვებით შეხედა.
— Аრა, გეტყობა, რომ ყოჩალი ბიჭი
ხარ, მაგრამ არასოდეს გაიძუტო. გან-
საკუთრებით კი ნუ გაბუტიები იმ ადამი-
ანებს, რომლებზე ძლიერიც ხარ და რომ-
ლებსაც გულწრფელად უყვარხარ. ჩვენს
დამეგობრებას გაუმარჯოს! მე და შენი
მშობლები ძალიან დიდი ხანია, ვმეგო-
ბრობთ, კთა, ძალიან კარგი მშობლები
გყავს და ესეც დააფასე. დამიჯერე, ყვე-
ლას ასე არ უძართლებს, მაგალითად, ჩექს
ელენეს... Ну ладно! სულ სხვა რამეს ვამ-
ბობ, აქამდე შენ ჩემი მეგობრების შვილი
იყვავი, ახლა კი, ვატყობ, რომ ჩვენც დაგდ-
მაკაცდებით. За нашу мужскую дружбу,
парень, — სიმიკომ ბიჭს ჭიქა მიუჭახუნა,
— А ты знаешь — что означает „парень“

— А ты спасешь же меня из „Марселя“
по-русски?
— Ах! — тქვენ ბიჭმა

— А почему не спрашиваешь? — о��ვ
პედაგოგური გაეხსნა სიმიკუთხს, — Парень
— это то же самое, что мальчик, но уже
взрослый, а ты иногда, вот например сейчас,
выглядишь гораздо старше.

კარზე დარეკეს. სანცალი სიმიკო გველ-
ნაკბენივით შეხტა სკამზე.

— Вот, ужে пришли, — ткъва Шевц-
лий, ханызвеющимъ иллю бмит да ткарабса линути
ганацтада. Учредъ ткъял с да санъзда мърнуре и
игрнъзъ да аланда да лрнада амниисънте, —

Да ничегого, — бүгүнчүүгэйдээ
да шаатруулго, таан, саасонбаар күгөөтойллоо, митэй-
лго даалгоот үздийллэдээ, аарыгээрээ шэвэгийн-
бий, магураад аар гамьсандийндаа, энрийгээ,
сүүл үзүүрөн саңчылаадаа ёмжнээг бэлдэхэндээ.

იქან, ასიანთი იული და კორისიერ დაბატიფე-
ტად გამზადებულივით წალასლადა.

ბიჭს ჯერ ეგონა, რომ ელენე დაბრუნ-
და და გული სიხარულით გადაუქანდა, თან
ძალიან მოეწნონა ის ამბავი, რომ ელე მა-
მასთან ერთად სუფრასთან მჯდომას დაინ-
ახავდა — არყით სავსე ვერცხლის ჭიქე-

→

ამასწინათ ხელში ჩამივარდა რუსული „ინოსტრანნაია ლიტერატურას“ ახალი ნომერი, რომელიც მთლიანად ლიტერატურულ აკტორებს ეთმობოდა. მე ლიტერატურული მიყვარული, მიმართ არ გამკვირვებია, რომ ორი მოთხოვდა სტალინურ ბანაკების შესახებ იყო. ეს ის თემაა, რომელსაც ვერსად გაურბის ამ პატარა ქვეყნის ლიტერატურა — საბჭოთა კავშირის მიერ ლიტერატურული დამოუკიდებლის დასამარება, ლიტერატურული ახალგაზრდების იარაღით ხელში ტყეში გასვლა, საბჭოთა კავშირის მისამართი და რომელიც გამოიყენებოდა საბჭოთა კარტიზანული ომი, რომელიც ათ წელზე მეტ ხანს გაგრძელდა და შედეგად — დახვრეტები, ნენდები, დაპატიმრებები. მეოცე საუკუნის ორმოციან ნლებში 300 000 ლიტერული იქნა რეპრესირებული, მათი უმეტესობა სტალინურ ბანაკებში მოხვდა და უმრავლესობა ვერ დაბრუნდა სამშობლოში.

როგორც ვთვი, ამ თემას ბევრი ლიტერატურული მწერალი უტრიალებს, მაგრამ არის ერთი კაცი და პროზაიკოსი, რომელიც თავად არის იმ რეპრესიების მსხვერპლი, ამიტომაც მისი დანერილი მოთხოვდები და რომელიც სულ სხვანაირ მართალი ამბებია. კლადას კალვაიტის ჩემი გამოითვლილ 86 წლისაა, სტალინურ ბანაკები ის პარტიზანებთან — ტყის ძმებთან თანამშობლობის გამო მოხვდა 19 წლისა და იქ დაკაცდა. ამ საოცრად ცოცხალა კაცთან ერთად შარშან ზაფხულს რამდენიმე დღე გავატარე ლიტერატური და მინდა ვთქვა, რომ ასაკის მიუხედავად, ერთ-ერთი ყველაზე ხალისიანი ადამიანია, ვისაც შევხვედრივარ. ის ოთხი დღე მაგრად ვიამხანაგეთ და კლაიპედის ბიბლიოთეკასთან დავშორდით, ალბათ, სამუდამოდ ყოველ შემთხვევაში, მას მერე, რაც ჩამეტებულია, მანქანაში ჩაჯდა და თვალს მიეფარა, ამ სევდიან გრძნობას ვერაფერი მოვუხერხე. დამრჩა მეტსახელი, რომელიც მან შემარქვა, მარტო ჩვენი პატარა ხუმრობები, გულახდილობები და მისი ეს მოთხოვდა, რომელიც მისივე დახმარებით ვთარგმნე ქართულად; კიდევ ეს პორტრეტი, რომელიც მუშაობისა გადავულე და მივცვდი, კამერის ნინი პოზირობა მისთვის უცხო არ იყო...

კიდევ კოტყვი, რომ ვლადას კალვაიტისი აბსოლუტურად ყველა ლიტერატურული პრემიის მფლობელი და პატარა ტბის პირას განმარტოვებით ცხოვრობს სოფელში, რომლის შესახებაც ბევრს მიამბობდა.

მთარგმნელისგან

ვლადას კალვაიტისი ნატისი

მეხრი სტეპანიას ოთხი მარხავდენი: სანახევროდ უკვე გათავისუფლებული და ზონაზე გადაადგილების უფლების მქონე ცალთვალა პატიმარი კოლია, რომელიც საფლავის გათხრაში მოსახმარებლად გამოევზავნათ; ახალი მეხრე, პირქში ციმიტირელი ბორია, ბრტყელი სახე, გამომკარყლული თვალები და გრძელი კეთილი ცხვირი რომ ჰქონდა; სიბრისისგან სულ გამოფიტული ხარი სევა, ნერგებადმოყრილ სხეულზე ტომარასაზე ით რომ ეკიდა ტყავი და სტეპანიასის ძალი ნატისი... დაკრძალვის რიტუალი მარტივი და სწრაფი იყო, თითქოს უსამოვნო საქმის მომთავრებას ჩქარობდნენ. ბორიამ და კოლიამ კუბო — ნედლი, გაურანდავი ფიცრებისგან შეკრულა უბრალო ყუთი — ერთი მეტრის სიღრმე საფლავში დახრილად ჩადებულ თარგმანზე ჩააცურეს. ფიცრების უკან ამოილეს, მიცვალებულს მინა მიაყარეს, მერე ნიჩებით იდან და კალვაიტის დამართვას და კატრონის მისი შემურებელის მინიჭებული და ნეტარებას განიცდიდა.

რა საქმესაც არ ჰყიდებდა ხელს სტეპანია, ყველაფერს აუქერებდლად, დაფიქტებით და ერთგვარი პატივისცემით აკეთებდა. სევასაც მუქა თივას ფრთხილად, ორივე ხელით აწვდიდა, როგორც დეირფას საჩქარას, მირს დასაყრელად და ფეხით გასათელად არ ემეტებოდა თივის არც ერთი ღერო... ამ დროს ხარს რაღაცას ტებილად ებუტბუტებოდა, თითქოს ბოდიშს უზდიდა, რომ ამ ერთი ბლუზა უკვე აქოთებული და არცთუ გემრიელი საკვების გარდა, ვერაფრთის უმასპინძლდებოდა.

დღიური და ძალმსხვილი სტეპანიასი მუხის კუნძისგან მოარიენდებილ იყო ბიცარი. თვითონაც დასხდენ. ბორიამ ალვირს მოქაჩა და სევას ისე შეუძახა, ნატისისკენ ერთიც არ გაუხედავს.

ნატისი კი გვანან სალამომდე წინა თათებზე დარწებული გაუნდრევლად იწვა სამადლოდ მოსხორებული ბორცვის წინ. არ ესმოდა არც თრთქლმავლის კივილი, არც შორიახლოს ჩავლი და მორჩა. წამოკრიფების ურიკაზე დაყარეს ხელსაწყოები და წყვილი ფიცარი. თვითონაც დასხდენ. ბორიამ ალვირს მოქაჩა და სევას ისე შეუძახა, ნატისისკენ ერთიც არ გაუხედავს.

კიდევ დატოვებული გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა, რომ ასაფლავო შესახებ ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყო. ეს ის თემაა და აცოფებდა. ას თემაზე გადატერებული გამოიყიდა, ბარაკის მეორე ბოლო სევას ეკავა. არა, ბარაკში დაბრუნება არ უნდოდა. ახალი პატრონის — ბორიას დამოიკიდებულება თრგუნავდა და აცოფებდა. მათ სახლში დაუპატიურებლად მოსულ ამ მაღალ კაცს ანურული მარჯვენაზე, მერე ფიცრების ყრიდა და თან გაფრინდა გადატერებული სტეპანიას თევზის მისი შესახებ იყ

მერალი

მარიამ წიკლაური

„ლიტერატურული განეთის“ მკითხველს კარგად მოქსენება, რომ „ცოცხალი წიგნები“ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს პროექტია და გულისხმობს ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეში მნიშვნელების სტუმრობასა და საზოგადოებასთან შეხვედრებს. განეთი თავიდანვე აშენებს პროექტის მიმღინარეობას, მის ხელმძღვანელ ქეთი დუმბაძესთან ინტერვიუ პირველივე დღეებში დაიბეჭდა, ინტენსიურად ქვეყნებოდა მნიშვნელობა მოგზაურობების ჩანაწერები. მცირებინანი საზაფხულო შესვენების შემდეგ „ცოცხალი წიგნები“ განახლდა. ოქტომბრიამდე რამდენიმე კუთხეს კიდევ ესტუმრნენ. ამჯერად პროექტის კურატორ მარიამ წიკლაურს პირველი ეტაპის შეჯამება ვთხოვთ.

— რაც დღო გადის, მით უფრო
აშკარაა, თუ რამდენად მნიშვნელოვანი
და აუცილებელია ეს პროექტი.

— ყველაფერი, რაც პროექტ „ცოცხალ წიგნებს“ უკავშირდება, ძალიან მნიშვნელოვანია ჩემთვის და მადლობა, რომ კიდევ ერთხელ ინტერესდებით ჩვენი საქმიანობით. თუმცა, მიმაჩნია, ამ პროექტს, საინფორმაციო თვალსაზრისით, მეტი პოპულარიზაცია სჭირდება. ეს არაა მხოლოდ მწერლების პრობლემაზე ორიენტირებული აქცია, ეს მრავალმხრივად საინტერესო და საჭირო საქმეა, რომლის განხორციელებისთვის ჩვენგან დიდი მადლობა ეკუთვნის კულტურისა და ძეგლთა დაცვისა სამინისტროს და, რა თქმა უნდა, მწერლებს, რომლებმაც გააცოცხლეს პროექტი და სისახარული აჩქექს მკითხველს. პროექტი ამ ეტაპზე 75 ავტორს აერთიანებს, 55 მწერალმა უკვე მიიღო მონაწილეობა. ყველა მასალა გვიდეს ფეისბუქზე — „ცოცხალი წიგნები“.

— როგორც ვიცი, პროექტის თავდაპირველი იდეა უფრო სოციალური ხასიათისა იყო. გსურდათ იმ მწერლების დახმარება, რომლებიც მხარდაჭერას განსაკუთრებით საჭიროებენ.

კოლეგებთან ურთიერთობა და, რაც
ძალიან მნიშვნელოვანია, რაც საკითხ-
ისადმი ნამდვილი ევროპული მიღება
სჭირდებათ ამ მწერლურ შრომაში სოლი-
დური ჰონორარი. ჩვენი პროექტის მონაც-
ილები, ალბათ, დამეთანხმებიან, რომ საკ-
უთარ თავს და მკითხველებს, თავიანთ
ქვეყანასა და კოლეგებსაც, სულ სხვანაირ-
ად შეხედეს. ამასთან, სამწუხარო რეალო-
ბასაც გაუსწორეს თვალი. კარგია, რომ
საზღვარგარეთ მცხოვრები ქართველი
მწერლებიც შემოგვიერთდნენ და ჩვენთან
ერთად მოიარეს რამდენიმე რეგიონი.

— ასეთ მნიშვნელოვან ღონისძიებებს სირთულეებიც ახლავს. „ცოცხალი წიგნების“ შემთხვევაში, თავდაპირველად, წიგნების უქონლობამ შექმნა გარკვეული უხერხულობა, მიუხედავად იმისა, რომ გამომცემლობების ჩართულობა პროექტით გათვალისწინებული იყო.

— სამწუხარიდ, თავდაპირველი
ჩანაფიქრი, მწერლებთან ერთად გამომ-
ცემლებსაც ემოგზაურათ და ადგილებზე
მოწყობოთ წიგნების მცირე ბაზრობები,

ასე როულია, რეგიონი კულტურულად
ცოტათი მაინც დაუახლოვო დედა-
ქალაქს?

— მკითხველებთან შეხვედრა თბილისის გარეთ, ალბათ, კიდევ სხვა შინაარსს იტევს, სხვა ემოცია და გამოცდილება მოაქვს.

— თბილისი სხვაა და საქართველო

სხვა. რეალობა ძალიან დამაფიქრებელია. უპირველესად, უზომოდ მტკიცნეულია ოკუპირებული რეგიონების თემა. ვერ წარმოვიდგენდი, სომებს და აზერბაიჯანელთანამოქალაქეებთან, მათ შორის, კულტურის სფეროს წარმომადგენლებთან, მესამე ენაზე თუ მომინევდა საუბარი. რამდენი შრომა, რამდენი თანხა იხარჯება პრობლემის მოსაგვარებლად და, როგორც ჩანს, სრულიად არასწორად, არამიზნობრივად. გულს გიყლავს ამდენია აუთივისებელი ტერიტორია, უპატრონიოდ მიტოვებული ისტორიული წაგებობები. მაგალითად, გაგვაოცა ფოთის კოლეზური კულტურის მუზეუმის სავალალო მდგომარეობაში. არ მინდა, ყველაფერი წევატი-ურად წარმოვაჩინო, მაგრამ ფაქტია, რომ ინვესტიციები სწორედ კულტურისა და განათლების სფეროების მიმართულებით არის მოსაზიდო.

„ცოცხალ წიგნებს“ უკვე ფანკლუბებიც კი ჰყავს, ქალაქიდან ქალაქში დაჰყვებიან.

— სწორედ ეს არის, მგონი, პროექტის
სიკეთე, მისი პირველი შედეგი.

— სახურაოთა ერთად სასინარულოც
ბიართია კოტაპ წინიძე! „საოცარი

օյցարու։ Հրովարձ ուղեցես Սառցարո
ցշլքեմագովարեծ ցամոյնինցնեն։ Տա-
տշմբել տեղոնա Շուტկարացը Տեղեծից
Շեյմագուն։ Ցուցու, Ռոմ ծառշմშու Աբ-
ովրոնքեն, ցամացած դա, լճանիշութմի հիշե-
նու աժրոյ Բաժանան դա ցաւլուան, Եռնուգան
ցշրուածու ամուսուլան, Մարտզուլունի Նոնասենար
ցաւուանեմքած պան — Քրանսեպորդու չփորս
ցաւան Տօսարուլու Տօֆլեպի դա 2 Տատիշ
մուգու հիշենտանո։ Մանամց կու աձամեա ցալ-
ցայցա։ Ոյշարուեծ դացաւուրնեն, ծառշմ ան-
լուսա ացցուսէրուուն 65 Ելուս Ռոմ եցքա, Երտու
կոմքույրերու հիշենու ոցուսու դա ոյնուլարուս
Կողենուս Տալամուն Նոնասենար դաց-
ագույշես։ Ծառշմ Տակուլուց ցոյցացու, Երտ
րամեց լուրդա։ Ան չպացուն և ամացունիքեծ,
ան Ենալուածու մեթօնքելու Տօֆլեպի դան Մաս-
նաշլքելունքուն Տիւմրոնքան։ Ցուրա պարա-
զուլուս մթոնքուրու ծալդատուս Տաթոցա-
գուրեամ մոցենուսեա, մեցացու մեմենցու օժ-
աւատագ մոնախաց։ Եռելքեծ պարելա աց-
գուրուս ութոնքնեն։ Ցոյցուրեց, ցաւշցուլա,
մացրամ ջեր Տագ ցոյցացու — Ենալուն ցաց-
ոնիս մշակեաու, աւագուրա ունացուան։ Ուն ուսուցա

თაბა სევინგდით, გაგვიარცა, ისე იკოდდა შოთა იათაშვილის პოზითი. შექლილებივით წამოვედით მაღალმთიანი აჭარიდან. საოცარი ახალგაზრდა თემუკა ზოიძე, რომელიც თვითონაც წერს და ლიტერატურაც უზომოდ უყვარს, ირმა ბერიძისა და ინა არჩეუაშვილისგან გავიცანით, ისინი გასულ წელს იქ სხვა პროექტის ფარგლებში იმყოფებოდნენ და იქაურობას ჩვენზე კარგად იცნობენ. ვერასოდეს დავივინწყებ დედოფლის სწყაროში გამართულ შეხვედრას, იქაური პოეტების მასპინძლობას, თემურ ჩხეტიანთან სტუმრობას, ბილნისელებთან გატარებულ საღამოს. დაუვინყარია სამეგრელო სხვანაორი პენითა და ლაზათით. ნეტავ, გენახათ როგორი მონუსსხული უსმენდა ზუგდიდებლი მეტიხველი რობერტ მესხს, როგორ აღფრთოვანდნენ მარტვილები თეათოფურიას აღმოჩენით. არ დამავინწყდება ის მოზარდი, დარბაზიდან გასულ არჩილ ქიქოძეს გარეთ რომ დახვდა და უთხრა — დოსტოევსკის „ეშმაკების“ კითხვა ვეღარ დავამთავრე და ხომ არ მომიყვები, რახდება ბოლოსკენო. ძალიან შეგვაყვარეს თავი ფოთელებმა. გავიხსენებ, ასევე, ჩვენს მასპინძლებს მესტაში, ზარზმელებს, სხალთელ ბერებს... რომელი კუთხე გავიხსენო, რომელი მასპინძელი. საქართველო ხომ ის ქვეყანაა, სადაც ულევია სილამაზეც, სიკეთეც და მადლიც. ვლელავ, რომ ვერ მოვახერხებ, ერთ საგაზეთო ინტერვიუში თითოეულის მიმართ სათანადო მადლიერება გამოვხატო. თუმცა, როგორ არ ვუთხრა მადლობა ბათუმს, ჭიათურას, ოზურგეთს, გორს.

— ვიცი, რომ განსაკუთრებული შთაბეჭდილებებით დაბრუნდით გურიიდან. ალბათ, უფრო იმიტომ, რომ იქაური შეხვედრები ნოდარ დუმბაძის დაბალების დღეს დაემთხვა.

— გურიის ტური საგანგებოდ დავამზხ-
ვიეთ ნოდარ დუმბაძის დაბადების თარიღს.
არნახულად გვიმასპინძლეს — გამოყვეს
ტრანსპორტი და მოგვცეს შესაძლებლო-
ბა, ძირითადი ჯგუფის გარდა კიდევ ბევ-
რი მწერალი ჩაგვეყვანა მათთან. მხარის
ხელმძღვანელობიდან დაწყებული, ჩვეუ-
ლებრივი მოქალაქეების ჩათვლით, ყველა
ცდილობდა, ლირსეულად ემასპინძლა ნო-
დარ დუმბაძის შვილისა და მისი მეგობარი
მწერლობისათვის.

საერთოდ, განსაკუთრებულია ქეთი დუმბაძესთან ერთად მოგზაურობა, ესაა იუმორის და სიცილის დღეები, ესაა სიკეთით სავსე მწერლის, ნოდარ დუმბაძის ირეალური მოგზაურობა ჩვენთან. რამდენჯერ გადამიხდია გულწრფელი მაღლობა მისი დიდი სულისათვის ჩვენი პროექტის გამო. რატომდაც მგონია, ქეთი რომ ნოდარის შევიღო არ ყოფილიყო, ეს პროექტი არ განხორციელდებოდა, მისი მადლი გადმოგვწვდა მისივე არაჩვეულებრივი შვილის, შესანიშნავი ადამიანისა და პროფესიონალის დახმარებით. ძალიან მიხარია, რომ ბედმა მარგუნა ქეთის და მანანას გვერდით ამ პროექტში მონაწილეობა. გურაში ჩვენს ჯგუფს მანანა მენაბეჭევა ახლოდა. ალბათ, წარმოგიდგინიათ, რა

” ၁၄
ခွဲ့သာဒေတ
တန်းလုံး...

იქნებოდა შეხვედრები მანანას სიმღერის
თანხლებით.

აუცილებელია, ითქვას, რომ ქეთიმ, როგორც მრჩეველმა, შეძლო მინისტრის დარწმუნება, რომ ჯაფუფთან ერთად რეგიონებში ჩასულიყო წიგნებიც და მიუხედავად იმისა, რომ ადმინისტრაციულად ეს არ ევალება, სამინისტრომ ბიძლიოთეკების მწირი ფონდები გამოცემებისა და ჟურნალ-გაზეთების სოლიდური რაოდენობით შევასო. მოიხსნა ის უხერხულობაც, როცა მწერალი ხელცარიელი ჩადის რეგიონში და თავის ან სხვა ავტორების წიგნებს ვერ უტოვებს მეოთხევლს. თუმცა შორენა ლებანიძემ, გიორგი კავაბაძემ, მანანა დუმბაძემ და სხვებმაც საკუთარი ბიძლიოთეკებიდან არაერთი წიგნი უსახსოვრეს სოფლის ბიძლიოთეკებს. აქვე ვოტყვი, რომ ბათუმის საპავზო ბიძლიოთეკის მსგავსი არსად შეგვხვედრია. გაგვაოცეს ფორთის საქალაქო ბიძლიოთეკის, ბორჯომის მხარეთ ცოდნების მუზეუმის ხელმძღვანელებმა. კიდევ ვთხოვ გადაცემა „იმედის გმირებს“, „დაინტერესდნენ ვიოლეტა ბალახაშვილის ცხოვრებით და გააცნონ ის მაყურებელს. არაერთ ღირსეულ ადამიანს შევხვდით მოგზაურობისას, გურიაში — ჯემალ დობორჯგინიძეს, სამეგრელოში — შუკო ჯიქიას...

— კიდევ რა დაგანახათ ამ პროექტ-მა?

— „შიმშილი“, რომელსაც ახალგაზრდობა წიგნისა და მნერლობის მიმართ განიცდის. რაოდენ ვაშავებთ მათ წინაშე. რამხელა პასუხისმგებლობას უნდა ვგრძნობდეთ ყველანი, ვინც ვერ ან არ ვუქმნით ახალგაზრდებს განვითარებისა და სულიერი რეალიზაციის გარკვეულ პირობებს. განა, რა უნდა ხდებოდეს ქვეყანაში ისეთი, რომ რაიონმა ვერ მოახერხოს ბათუ დანელიას, ელა გოჩიაშვილის, მანანა ჩიტიშვილის მიწვევა ახალგაზრდებთან შესახვედრად? ამ პროექტის ნებისმიერი მონაცილე ინდივიდუალურადაც უნდა მართავდეს შეხვედრებს სხვადასხვა ქალაქში, დაბასა თუ სოფელში. მაშინ ხომ ეს მოძრაობა შეიძენდა საგანმანათლებლო-კულტურულ ფუნქციას და წაადგებოდა მომავალი თაობის აღზრდის, ჩამოყალიბების საქმეს. ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები, სკოლები, ბიბლიოთეკები უნდა დაინტერესდნენ „ცოცხალი წიგნებით“, გამოიჩინონ ინიციატივა და ისარგებლონ პროექტის ყველა სიკეთით. ამის მაგალითი გვქონდა სოფელ სხვიტოში — მაკა ლდოკონენი არგვეთის საჯარო სკოლამ მიიწვია. ცოცხალ შეხვედრებს ხშირად გაცილებით დიდი ეფექტის მოტანა შეუძლია, ვიდრე გვვინია. გამოიკვეთა მოზარდებთან საბავშვო მწერლების შეხვედრების აუცილებლობა(კ.

— პორექტს ძალიან დატვირთული გრაფიკი აქვს, მაგრამ, მგონი, შემოქმედებისთვის მაინც პოულობრ დროს. ამ მხრივაც ძალიან აქტიური წელი გქონდა.

— საინტერესო წელი მქონდა ნამდვილად. „მზის დაუჯდომელი“ „საუჯგებ“ მეორედ გამოსცა, ამას ჩემი საავტორო კრიტიკის მიხედვით „ნამდვილ“ 100%-ი

კრებული ძოცყვა „ინტელექტუსი“, „100 ლექ-
სის“ სერიით, ხოლო „ჩანანერების“ სერი-
ით კრებული „დღეის დღე“ გამოვიდა. „ინ-
ტელეგრაფის ვე“ ცნობილი სერია „ნობე-
ლიანტები“ ჩემი თარგმანებითაც შეიცვალა — ბერძენი პოეტების ორი წიგნით.
სეფერისისა და ელიტისის პოეზიას
ქართულად (მაია კაკაშვილის ბერებული
თარგმანების საფუძველზე) ოქტომ-
ბრის ბოლოს წარვადგენთ. მაია კაკაშ-
ვილთან ბევრი სხვა წიგნიც მაკავშირებს —
ძველ და ახალ ბერძნულ ენებზე შექმ-
ნილი რომანები და საბავშვო ხანარმოებები.
იტალიურად გამოცემულ ქართული
პოეზიის მცირე ანთოლოგიაში დაიბეჭდა
ჩემი ლექსებიც — ნუნუ გელაძემ თარგმ-
ნა. გასულ წელს მონანილეობა მივიღე-
იტალიელი კინოდოკუმენტალისტების
მიერ ქართულ პოეზიასა და ავტორებზე
გადაღებულ ფილმში, ვმონანილეობდი
ლიტევის საერთაშორისო პოეზიის ფესტი-
ვალში, ჩემი რამდენიმე ლექსი იქ
გამოცემულ კრებულშიც შევიდა. ლიტვ-
ელ ავტორებს აქაც ვუმასპინძლეთ და ნანა
დევიძის დახმარებით, სხვა ქართველ ავ-
ტორებთან ერთად, რამდენიმე ლიტველი
პოეტის ლექსები მეც გთარგმნე. ლიტ-

სააგენტო „უსტარის“ დახმარებით კი
ორმა ინგლისურმა ლიტერატურულმა
ჟურნალმა ჩემი ლექსბი ინგლისურ ენაზე
დაპეტდა. დავასრულეთ დიდი ხნის სერი-
ოზული შრომა მიუზიკულზე კომპოზიტორ
ნინი ჩხილავაძესთან ერთად. შეიქმნა რამ-
დენიმე ახალი საბავშვო სიმღერაც. ასევე
წარმატებით დასრულდა ჩემი საბავშვო
წიგნის გამოსაცემად წამოწყებული აქცია
— „გახდი წიგნის გამოწერებული“ —
წინასწარ გავყიდეთ წიგნი და ამჯერად მის
გამოსაცემად ვემზადებით. ოუმცა, ვინც
ამ აქციის შესახებ არ იცის, გამიჭირდება
ყველაფორის ახსნა. ეს იქნება მკითხველის
თანამონაწილეობით გამოცემული წიგნი
და ამ დიდ ადამიანურ თანადგომაზე ასე,
ორი სიტყვით ლაპარაკი არ მეტებდა. სა-
ვარაუდოდ, ნლის ბოლოსთვის წიგნი ხელო
გვექნება.

ჩვენი მოკრძალებული შრომა
გარკვეულ ფონს ქმნის ლიტერატურულ
პროცესში. ეს ყველაფერი შეფასებას
საჭიროებს, მაგრამ ისეა ასწრაფებული
ჩვენი ყოფა, მგონი, არავის აღარაფრის
დრო აღარ აქვს. ვნატრობ, ჩემი წილი დრო
არ დამეკარგოს, არ გამისხლოთ ხელიდან.

— „ცოცხალი წიგნები“ კი მოგზაურობას აგრძელებს. უკვე მოიარეთ ქვემოქართლი, შიდაქართლისა რაოკუპირებული ნაწილი, ზემოდაქვემოიმერეთი, კახეთის ნაწილი, სამეგრელო, სვანეთი, გურია, მესხეთ-ჯავახეთი, აჭარა. ზაფხულში, მცირებნიანი დასვენების შემდეგ, პროექტი განახლდა. ამჯერად აღმისავლოთ საძართვალის მოიაწილო

სხვავებულ განცდებს ბადებს — გხიბლავ სილამაზით, გაჯაღოებს კულტურით, გაძლიერებს ენერგეტიკით და გულ გიკლავს სიცარიელით. უდიდესი დანაშაულია ამ კუთხის დაცლა ხალხისგან ბარისახოს სკოლაში 15-მდე ბავშვს შევხვდით, პედაგოგებს, მათ შორის პოეტ მინდია არაბულს. გვისმენდნენ პატარები, ავტორი, რა გაიგეს, მაგრამ მთავარია, რომ ისნი იქ იზრდებიან, იმ ტრადიციულად ძლიერ სკოლაში. ეკლესიაც აუშენებიან ბარისახოში.

ფშავ-ხევსურეთის გზაზე პირველ
არაოფიციალური შეხვედრა ნუგა
პეტროვ-წიკლაურის მინვევით სოფედ
ჩინთში, სასტუმრო „ანუნაკში“ შედგა
პირველი ადამიანი — ილო ფხოველიი
ვაჟი — გადაგვეყარა გზად შემთხვევით.
მაღაროსკარის სათემო სახლში პირვე
ლი ოფიციალური შეხვედრა გვქონდა, ე
სკოლა ბაჩანას დაარსებულია და ვეცა
დეთ, წიგნებით გაგვემდიდრებინა იქაუ
რობა, შემთხვევით ქართული წარმოშობის
ფრანგი მწერალი ქალიც დაგვხვდა იქ და
ინფორმაციაც გავცვალეთ. სალომე კაკა
აპლიშვილმა გვიმასპინძლა, ხევ
სურეთიდან მობრუნებულები ჩარგალშ
კიდევ ერთხელ გავაოჯახ გულისხმილე

ଦ୍ୱାରା କାମ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଏହାରେ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଆଶିଷ ଦିଆଯାଇଛି।

შუაღხოსაც ვენეციეთ. სკოლაში 9 შევ-
ლის დედა, სკოლის დირექტორი ირმა
ცქიფაშვილი მთელ კოლეგტივთან ერთად
დაგგზვდა. ბიჭურთ თეკლე გვერდით მოვ-
ისვით. მანამდე არ დავიწყეთ სალამო, სან-
ამ თეკლე ბებო არ მოვიდა. მერე „ძველ
შუაფხოში“ „ოჩიიაურთა კარაც“ დავათვა-
ლიერეთ. ანა გავისხენეთ... და თხილიანა-
ში ჯაბანაშვილების დიდ ოჯახს უარი ვერ
გაუყენდეთ სტუმარ-მასპინძლობის ვალის
მოხადაზე. გვერქარებოდა კი ჩარგალში...

შატილი, ანატორის აკლდამები, მუცო
— სხვა რომ არაფერი ჰქონდეს ხალხს და
ქვეყანას, ამით მსოფლიოს ნინაშე იამაყებ-
და. თუნდაც მხოლოდ ხეგსურულ სამოსს
აქცევდა ინდუსტრიად, თუნდაც — შა-
ტილს, თუნდაც — მუცოს, მაგრამ ვერ
ვართ ჩვენ ასეთი ყოჩალები და არც კო-
მერციალიზაციის ნიჭი გვაქვს, უნდა ვალი-
აროთ. შატილში ალექსი ჭინჭარაულის
შვილს შევხვდით, შემთხვევით, ილო ფხ-
ოველის შვილისა არ იყოს, ესეც სიმბოლუ-
რად მეჩვენა.

ცროლის მთა რად ღირს, იქ სადაც ან-
დრეზის თანახმად ასული მლოცველები
მომსწრენი ხდებოდნენ, რომ სანთელიკ

თავად ინთებოდა და წყალიც თავად ღულ-
დებოდა. ვითომ ეს ძალიან განსხვავდება
წმინდა ცეცხლის იერუსალიმური გარდ-
მოსვლისგან? მარტო როშკა, მარტო
გუდანი, მარტო არხოტი, დათვისჯვარი,
ლებაისკარი რომ ვთქვათ? მაგრამ აი, არის
ხევსურეთი და არ არის ხევსური. ცარიე-
ლია იქანობა. თუმცა როშკაში მინდია
წიკლაური მეგულებოდა და დილის 7
საათზე არმაზ წიკლაურმა თავისი დე-
ლიკათი აგვიყვანა იქ, სადაც ჩემი გვარის
სათავეებია. ფაფარენა, როშკა, 4 კილო-
მეტრში უკვე აბუდელაურის ტბება, აგრე
აქვე კი უზარმაზარი ლოდი დევს იახსრის
ნაშოლტარი და შეაზე გამსკდარი. აქ ხომ
დრო ერთიანია, ყველა დროის ჭამი ერთად
დის. მოდი და ნუ დაიჯერებ, რასაც გიყვე-
ბიან. როშკაში ხუცესიც ვნახეთ, კაფინ-
დარა მაღალი კაცი — ასეთ ხუცესს ველ-
არსად შეხვდებითო, დააყოლეს სევდანი
სიამაყით როშკელებმა. ალუდა წიკლაუ-
რია იქ, როშკაში, კაცი, რომელსაც ძალიან
უყვარს წიგნი და ლიტერატურა, თავადაც
წერს და შეიძლება, სულ რომ არ იცნობ,
ისე დაგირეკოს ერთ მშვენიერ ზამთრის
დილას — როშკაში ვარ, საქონში ვდგავარ,
ცოტა ჩამოთვა, შენ წიგნს ვკითხულობ,
აქ რომ ამოხვალ, მერე რაღაცებს
გეტყვიო. ჰოდა, აი, ავედით და გავიცან-
ით, მაგრამ სალაპარაკოდ კიდევ ვერ მოვ-
იცალეთ, წიგნები და უურნალები კი და-
უტოვვათ.

”გუშუმანა კლდეც“ ვნახეთ — ლელა
გაბურის შესანიშნავი საბავშვო წიგნის
„პერსონაჟი“. ცირცელები წითლად ღუსის.
ოქტომბერში, ათისოვის ჩამოილით, რომე-
ელებმა. აქ ყველაზე ფერადი შემოდგო-
მააო. ჩავალთ?

სწორედ 9-ში მთავრდება „ცოცხალი
წიგნების“ პირველი წელი, პირველი სეზო-
ნი. შთაბეჭდილებებიც ამ ცასავით უსა-
მართო, ამ მზისა და მძიმით.

ესაუბრა თამარ ჭურული

